

NSG
Norsk Sau og Geit

Referat

Møte nr 1/2006 i Avlsrådet for sau

Tid: 10. januar kl 13:00 - 11. januar kl 16:00, 2006

Sted: Sola, Jæren

Tilstede: Bjørn Høyland – leder
Eirik Larsen, region Nord
Jostein Hausberg, region Midt
Kristen Risnes, region Vest
Ivar G. Slettemoen, region Øst
Per Liahagen, Gilde Norsk Kjøtt
Rolf Aass, KLF
Gunnar Klemetsdal, IHA/UMB

Thor Blichfeldt – avlssjef i NSG

Referent: Thor Blichfeldt

Sakliste:

- 1/06 Godkjenning av innkalling og sakliste
- 2/06 Godkjenning av referat fra avlsrådsmøtet 27.10.05
- 3/06 Referatsaker
 - a) Islandsspæl-embryoene
 - b) Fagrapporten 2004
 - c) Forsøket med stereolupe
 - d) Status for det nye DMU-prosjektet – det nye indeksprogrammet
 - e) Seminsesongen 2005
 - f) Prosjekt "Kjøttfulle lam"
 - g) Prosjekt "Mastitt / lammetall"
- 4/06 Forvaltning av smittsomme sykdommer og helsepyramide
- 5/06 Import av sau
- 6/06 Egen farlinje i Norsk Kvit Sau i regi av NSG?
- 7/06 Medlem av værering og avlsbesetning Nor-X samtidig?
- 8/06 Pelssaunemda: Gjennomgang av nemdas forslag
- 9/06 Avlsavdelingen: Arbeidsplan og budsjett 2006
- 10/06 Nyorganiseringen av avlsarbeidet
 - a) Avlsorganisering med både i fylke og region
 - b) Avlsutvalget i fylket
 - c) Tilsetting av regionkonsulenter
- 11/06 Inntak og utslakting av seminværer
- 12/06 Kriterier for å være en godkjent værering
- 13/06 Væreholdslagene – ingen plass i framtidens avlsopplegg?
- 14/06 Semingransking i ny drakt?
- 15/06 Tilskudd til Seminringen Hordaland 2006
- 16/06 Arbeidet i Avlsrådet framover

1/06 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Innkalling og sakliste godkjennes.

For seinere møter skal sakspapirene foreligge minst 1 uke før møtet holdes.

2/06 Godkjenning av referat fra avlsrådsmøtet 27.10.05

Vedtak:

Referatet godkjennes med endringen til sak 45/05 a) som framkom i møtet.

3/06 Referatsaker

a) Islandsspæl-embryoene

Vedtak:

Avlsrådet tar til etterretning at det ikke var mulig å få nye seminværer fra Kvinesdal i 2005, og at Islandsembryoene som ikke ble brukt ved oppstarten av prosjektet ikke lenger er disponible. Prosjektet med de importerte Islandsembryoene anses for avsluttet.

b) Fagrapporten 2004

Vedtak:

Fagrapporten 2004 godkjennes.

c) Forsøket med stereolupe

Se sak 45/05 d). Forsøksplanen er ikke ferdigstilt, og forsøket er fortsatt i det innledende stadiet. Målet er å avslutte forsøket innen påske.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning.

d) Status for det nye DMU-prosjektet – det nye indeksprogrammet

Tone Maria Hansen som har arbeidssted på Norsvinsenteret, er prosjektleder for DMU-prosjektet. Hun får faglig støtte fra Håvard Tajet og hans medarbeidere i Norsvin som nettopp har tatt i bruk DMU i sine indeksberegninger på gris.

DMU-prosjektet er delt i 3 delprosjekter:

1. Datainput
(Uthenting av data fra Sauekontrollen, kvalitetssikring av rådata, avgrensning av datasettet som skal brukes, tilrettelegging til "DMU-format")
2. Indeksberging med bruk av DMU
3. Presentasjon av indeksene
(delindekser, samleindeks(er), dyrebasis for berging av middeltall for indeksen, skala – middeltall og variasjon)

Delprosjekt 2 inneholder igjen flere elementer:

- Berging av alle dyr samtidig for NKS (helst alle fødte dyr, ikke bare påsatte søyer og prøveværer)
- Parameterestimering (arvbarheter, genetiske og fenotypiske korrelasjoner) med utgangspunkt i dagens modeller (dvs de effekter som er med i bergingene)
- Utprøving av nye modeller som gir en sikrere avlsverdivurdering, kanskje spesielt knyttet til egenskapen tilvekst/slaktevekt
- Valg av modeller som skal brukes ved årets indeksberginger

Klemetsdal ønsket at arbeidet med nye modeller ble nærmere knyttet opp til fagmiljøet på IHA/UMB. Dette vil vi vurdere.

Prosjektet har bra framdrift. Det ser ut til at vi vil kunne få til det vi har lovt: Å kjøre hele landet i en pulje for NKS ved beregning av augustindeksen.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning.

e) Seminsesongen 2005

Det ble gitt en orientering om

- Sædfordeling som har gått bedre enn tidligere år
- Tilbakemeldinger fra produsentene så langt
- Integrasjon av Særheim i distribusjon over hele landet og frysing/lagring
- Stopp i frysing på Store Ree og behovet for etablering av frysning på Staur

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning.

f) Prosjekt "Kjøttfulle lam"

Det ble gitt en orientering om prosjektet som skal evaluere verdien av mutasjonen som gir de spesielt kjøttfulle og fettfattige lamma i nord. Feltforsøket blir gjennomført i ringen på Andøya.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning. Det er viktig å gjennomføre forsøket før vi trekker konklusjoner mht verdien av mutasjonen. Inntil det foreligger en konklusjon, skal vi ikke ta hensyn til mutasjonen og la den forstyrre dagens avlsarbeid.

g) Prosjekt "Mastitt / lammetall"

Gunnar Klemetsdal orienterte om prosjektet. UMB har søkt Forskningsrådet om støtte til et 2-årig prosjekt "Sheep genotypes and environments for less mastitis and better lamb survival" og har fått penger til prosjektet. NSG støtter prosjektet økonomisk med 280.000 kr over 2 år. Sigbjørn Eikje og Geir Steinheim er tiltenkt full stilling på prosjektet.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning.

4/06 Forvaltning av smittsomme sjukdommer og helsepyramide

Orienteringen utarbeidet av Synnøve Vatn, Helsetjenesten for sau, per 09.01.06 var sendt ut som grunnlag for saken.

Vedtak:

Orienteringen tas til etterretning. Avlsrådet ønsker å være Helsetjenestens samarbeidspartner i det videre arbeidet med saken og NSGs "saksbehandler" overfor styret i NSG. Synnøve Vatn inviteres til neste møte i Avlsrådet for videre arbeid med etableringen av en helsepyramide.

5/06 Import av sau

Informasjon fra Ingrid Meldkild, KOORIMP, var sendt ut med sakspapirene. Avlsrådet var bedt om å vurdere om det er hensiktsmessig å ta inn et krav i kåringsreglene om at KOORIMPS krav ved import skal være fulgt for at besetninger som importerer skal kunne stille dyr til kåring.

Vedtak:

Det tas inn i regelverket for kåring at besetninger som stiller dyr til kåring, ikke skal ha småfe i egen besetning som er importert de siste 18 måneder, eller være kontaktbesetning i forhold til besetning som har importert de siste 18 månedene.

Dette kravet tas også med som en del av egenerklæringen som produsenten skal fylle ut ved innmelding til kåring.

Gilde Norsk Kjøtt oppfordres til å ta inn det samme i regelverket for kjøttkåring.

6/06 Egen farlinje i Norsk Kvit Sau i regi av NSG?

Sakspapirer til saken:

- 1: Notat fra avlsavdelingen i NSG
- 2: Brev fra KLF om import av sau og avlsarbeidet på sau

Dagens avlsopplegg innen NKS er ett avlsmål som skal gi framgang for både søyeegenskapene (lammetall, morsevne og ullvekt søye) og slaktelamegenskapene (slaktevekt, slakteklasse, fettgruppe og ullvekt lam). Hvis vi laget en farlinje som bare hadde slaktelamegenskapene i avlsmålet, gir det mulighet for større framgang for disse egenskapene. Farlinja skal da brukes for å lage slaktelam, det skal ikke settes søyer dette en vær i farlinja.

Vi simulerte et opplegg der vi sammenlignet framgangen for dagens kombilinje med 100 000 søyer i ring, med et opplegg der 80 000 søyer ble forbeholdt kombilinja og 20 000 ble reservert for farlinja.

Reduksjonen fra 100 000 til 80 000 søyer i kombilinja reduserte ikke den totale avlsmessige framgangen, da seleksjonsstyrken opprettholdes (fra 20 til 16 semineliteværer osv). I farlinja økte framgangen for slaktelamegenskapene med 50 % i forhold til framgangen for disse egenskapene i kombilinja. Dette gir et potensial for økt total framgang.

Den lave fruktbarheten på sau kombinert med mange små besetninger som vil finne det komplisert å benytte seg av krysningsavl, gjør at det blir relativt få slaktelam som vil ha en far fra farlinja. Etter et års avlsarbeid vil derfor den totale økonomiske framgangen bare øke med 1,5 % med bruk av to linjer i forhold til en.

Avlsavdelingens konklusjon er at denne framgangen ikke er stor nok til å forsvare en deling av NKS.

Innenfor de 2 000 prøveværene som granskes hvert år, vil det være stor variasjon, og noen værer vil utmerke seg som gode på slaktelamegenskapene. Avlsavdelingen anbefaler derfor at det lages en egen samleindeks for slaktelamegenskapene som publiseres for alle granska værer. De beste værene rangert etter denne samleindeksen tas inn som "kjøttvær" på seminastasjonene. Granskede værer som ikke skal brukes som eliteværer i ringen (basert på O-indeksen), kan selges som "kjøttvær" hvis de skulle være gode på slaktelamegenskapene.

Gilde Norsk Kjøtt har laget en Nor-X-linje som skal brukes som far til slaktelam. Utbredelsen av denne vil ha betydning for NSG sitt avlsarbeid gjennom redusert salg av kåralam fra ringene og færre slaktelam å fordele avlskosten på. Det er derfor av interesse å sammenligne dagens Nor-X med de beste kjøttværene innen NKS. Sammenligningen viser at de beste NKS-værene er bedre enn Nor-X-værene for både slaktevekt, slakteklasse og fettgruppe.

Vedtak:

- NKS skal fortsatt være en kombilinje med et avlsmål som gir framgang både for søyeegenskapene og slaktelamegenskapene
- NSG lager ikke en egen farlinje innen NKS
- De beste værene for slaktelamegenskapene innenfor kombilinja tilbys som kjøttværer

7/06 Medlem av værering og avlsbesetning Nor-X samtidig?

Fra Terje Bakken, Gilde, har vi fått følgende spørsmål.

"Kan en som pr. i dag er ringbuskap også bli med som avlsbestning Nor-X?"

I følge reglementet for væreringer skal

- Alle søyer av samme rasetype være med i væreringen.
- Rekruttering av hanndyr til andre raser skal kun skje innen avlsgruppa eller ved semin. Bruk eller anskaffelse av andre værer hos det enkelte medlem skal ikke forekomme.

Vedtak:

Nor-X er å anse som en annen rase enn NKS. Avlsrådet vil derfor ikke motsette seg at et ringmedlem også blir avlsbesetning for Nor-X så lenge reglene for rekruttering av hanndyr til den andre rasen (Nor-X) overholdes.

8/06 Pelssaunemda: Gjennomgang av nemdas forslag

Sakspapirer: Rapport fra Pelssaunemda med forslag til tiltak

Avlsrådets medlemmer vurderte populasjonen av Pelssau til å være for liten til å drive effektivt avlsarbeid basert på avkomsgransking. Det er heller ikke markedsforhold som tilsier at populasjonen skal øke i den nærmeste framtida.

Vedtak:

Pelssau skal ikke lenger være en av rasene som inngår i det aktive avlsarbeidet i regi av NSG. Det settes ikke inn nye prøveværer høsten 2006. Tilskott til avkomsgranska værer utbetales for siste gang basert på granska værer høsten 2006.

Avlsrådet anbefaler at pelssaumiljøet går sammen og lager et raselag som tar ansvar for rasens videre utvikling, herunder import, seminværer, kåringsregler osv.

9/06 Avlsavdelingen: Arbeidsplan og budsjett 2006

Avlsavdelingens oppgaver kan deles i drifts og utviklingsoppgaver. Driftsoppgavene beskrives ikke her.

Følgende utviklingsoppgaver er prioritert i 2006:

- Etablering av regionene med regionkonsulenter
- Innføring av DMU som indeksberegningsprogram
- Estimering av nye genetiske parametre i indeksberegningene
- Presentasjon av indeksresultatene (delindekser, samleindekser)
- Optimalisering av avlsarbeidet
- Tillate krysning i ringbuskaper?
- Revidere reglementet for væreringer og væreholdslag
- Revidere kåringsreglementet
- Vurdering av innavl i avlsarbeidet på de ulike rasene
- Rasjonalisering av rutiner innen avl og semin, herunder oppbygging av en avlsdatabank

Følgende oppgaver er utsatt til 2007 eller seinere:

- Opplæringsopplegg i saueavl for saueholdere
- Kurs/kursmateriell for kåringsdommere
- Gjennomgang av avlsmålet og økonomiske vekter for de aktuelle rasene

Avlsavdelingens utkast til budsjett for 2006 ble grundig diskutert.

Det var enighet om at den enkelte region tildeles et eget budsjett som skal dekke drift av avlsregionene, avlsutvalgene i fylkene inkludert sekretærbistand og regionkonsulentene. Regionen er ansvarlig for budsjettet og fordelingen videre til fylkene. NSG fører regnskap for regionene.

Arbeidet i regionene starter opp med et første møte i løpet februar/mars.

Tilsetting av regionkonsulenter er en viktig oppgave. Ansettelsen må tilpasses budsjettet i regionen. Det blir regionens oppgave å finne løsning for sekretærbistand i region og fylke inntil regionkonsulenten er på plass. Avlsavdelingen kan bidra med noe sekretærhjelp til regionen i oppstarten gjennom bruk av avdelingens medarbeidere.

Vedtak:

- Avlsavdelingens prioritering av utviklingsoppgaver støttes
- Avlsrådet anbefaler at det settes av 3 000 000 kr til tilskott til ringene
- Avlsrådet anbefaler at det settes av 1 500 000 kr til drift av avlsregionene og avlsutvalgene i fylkene. NSG forestår fordelingen mellom regionene.
- Avlsrådet foreslår at det ikke avholdes Fagforum i 2006 for lette balanseringen av budsjettet.

10/06 Nyorganiseringen av avlsarbeidet

a) Avlsorganisering med både i fylke og region

Avlsrådet har tidligere vedtatt hvordan arbeidsoppgavene skal deles mellom avlsregion og fylke: Avlsregionen har ansvaret for avlsmessig framgang og arbeidet mot ringene. Avlsutvalget i fylket har ansvaret for spredning av den avlsmessige framgangen inkludert kåring.

Styret i NSG hadde gitt klarsignal for at Avlsrådet kunne ta en fornyet vurdering av om det er hensiktsmessig å ha både avlsregioner og avlsutvalg i fylkene, og eventuelt komme tilbake med forslag til endringer for vedtak i styre og representantskap.

Vedtak:

Avlsrådet ønsker å prøve ut den vedtatte modellen med både avlsregioner og avlsutvalg i fylkene. Arbeidsfordelingen som tidligere er vedtatt, fastholdes.

b) Avlsutvalget i fylket

Den vedtatte nyorganiseringen forutsetter at en representant fra avlsregionen i Avlsrådet også er leder av avlsutvalget i fylket og av en værering. Dette blir mange verv på en person, og Avlsrådet er oppfordret til å se på regelverket for utnevning/valg av avlsutvalget på nytt.

Vedtak:

Avlsrådet tilrår overfor styret i NSG at omorganiseringen ikke fører til nye regler for valg av representanter til avlsutvalget i fylket. Avlsutvalget i fylket oppnevnes av fylkesstyret med det antall medlemmer og samarbeidsorganisasjoner som fylkesstyret finner hensiktsmessig.

c) Tilsetting av regionkonsulenter

Regionkonsulentene skal ansettes av NSG sentralt. Regionen får i oppdrag å finne fram til gode kandidater og blir høringsinstans ved utvelgelsen av regionkonsulent.

Stillingsstørrelse og tilsettingstidspunkt må avtales med avlsregionen slik at dette tilpasses budsjettet. Stillingene skal være besatt seinest 1. januar 2007.

Vedtak:

Arbeidet med tilsetting regionkonsulent planlegges i forbindelse med oppstartsmøtet i regionen.

11/06 Inntak og utslakting av seminværer

Avlsrådet foreslår følgende prosedyre:

1. Avlsregionen skaffer oversikt over aktuelle seminkandidater
2. Regionkonsulenten besiktiger værene
3. Avlsavdelingen lager et forslag til årets inntak
4. Avlsrådet behandler og godkjenner inntaket
5. NSG Semin overtar ansvaret for værene når de ankommer stasjonene
6. Når Avlsrådets formål med en seminvær er oppfylt (utsendt som seminelitevær til ringene i en sesong, 50 doser til langtidslager og 200 doser til produksjonslager reservert for ringene), bestemmes værens skjebne ut fra NSGs kommersielle og bruksmessige vurdering av den.

Avlsavdelingen får i oppdrag å utarbeide en endelig prosedyre.

NSG Semin oppfordres til å gå gjennom prøvetakingsprosedyren for seminværene med sikte på å redusere kostnadene og redusere sjansen for at falske positive prøver ødelegger for seminsesongen.

Vedtak:

Saken tas opp på neste møte i Avlsrådet for endelig vedtak.

12/06 Kriterier for å være en godkjent værering

Avsavdelingen ønsket en Avlsrådets syn på hvilke krav vi skal sette til en værering for at den skal godkjennes for nok en sesong, og hvilke krav vi vil anbefale at ringen stiller til sine medlemmer.

Avlsrådets syn:

- Ringregisteret gjennomgås årlig omkring nyttår
- Ringen bør ha satt inn prøveværer i samsvar med regelverket for væreringer minst ett av de siste 2 årene for å være registrert som ring i NSGs ringregister.
- Andre krav (antall søyer, antall prøveværer osv) klarlegges etter at regelverket for væreringene er revidert i løpet av våren 2006
- Avlsrådet kan gi dispensasjon fra reglene i spesielle tilfeller (sjukdomsrestriksjoner osv.)

Vedtak:

Saken tas opp igjen før årets paringssesong for endelig vedtak. Alle ringene må gjøres kjent med kravene slik at de kan tilpasse seg disse før paringssesongen 2006.

13/06 Væreholdslagene – ingen plass i framtidens avlsopplegg?

Avlsavdelingen ønsket Avlsrådets syn på væreholdslagenes plass framover.

Væreholdslagene har som oppgave å foreta en videre gransking av værene gjennom påsett av døtre, samt å være ventestasjon for værene slik at de kan tas tilbake til ringen hvis endring i indeksen skulle tilsi dette. Avlsrådet mente at væreholdslagene i mange områder fyller det formålet de er tiltenkt. De er også en kilde for rekruttering av besetninger til væreringene.

Vedtak:

Det gjøres ingen endringer i væreholdslagenes plass i avlsopplegget nå. Væreholdslaga skal fortsatt ikke ha tilgang til årets eliteseminværer som forbeholdes ringbuskapene.

14/06 Semingransking i ny drakt?

Argumentene for semingransking er:

- Mulighet for store avkomsgrupper og sikrere indeks
- Kortere generasjonsintervall fordi granska værer kan brukes som seminvær allerede som 1,5 års gamle.
- Det er mulig for en besetning å delta i det organiserte avlsarbeidet uten å få inn værer utenfra (reduert smitterisiko)

Argumentene mot semingransking er:

- Det er kostbart å få inn et lam til semingransking på grunn av at dyret og besetningen må prøvetas og fraktes til seminestasjonen (3.000-5.000 kr per dyr)
- Det er kostbart å produsere og distribuere sæddoser
- Granska værer som ikke skal inn som seminværer kan ikke selges til bruksbesetninger, men må slaktes.

Hvis prøveværene til semingransking kom fra absolutt topp eliteparinger, ville det øke sjansen for at seminprøveværene resulterte i granska seminværer i neste omgang. Det burde være et krav at det settes på døtre etter disse seminprøveværene slik at en raskt fikk indeks for lammetall og morsevne. Granskingen kunne foregå i kontrollerte besetninger som ikke deltar i ring, slik at det ikke tok kapasitet fra gransking i ring.

NSG Semin AS har gjort et overslag over økonomien i et slikt opplegg, og ville kunne ta seg av et slikt et semingranskingsopplegg uten noe spesielt tilskott fra Avlsrådet. Eneste forutsetningen er at de fikk tilgang til landets beste kåralam ut fra ættepoeng.

Avlsavdelingen har tatt en rask analyse av om de aller beste prøveværer ut fra ættepoeng gir stor sannsynlighet for å bli seminvær seinere. Sammenhengen er dessverre ikke så god at en kan regne med at dette inntreffer. Dette er i grunnen ikke så overraskende. Hadde sammenhengen svært svær god, hadde det ikke vært nødvendig å drive med avkomsgransking!

Vedtak:

Avlsrådet finner ideen interessant, men det er uansett for tidlig å realisere den.

15/06 Tilskudd til Seminringen Hordaland 2006

I 2005 ble det vesentlige endringer i de økonomiske betingelsene for seminringene. Det førte til at vi i seminsesongen 2005 kun har hatt 10 seminprøveværer fra en ring, Seminringen Hordaland.

Seminringen har betalt for prøveværene og gitt dem kostnadsfritt til NSG Semin, mens NSG Semin har betalt for prøvetakingen. NSG Semin har fått 9.500 kr per vær for å produsere sæd fra dem og oppstalle dem til oktoberindeksen foreligger i 2006. Betaling for sæddosene har tilfalt Seminringen. Hvis en eller flere værer skal settes inn i semin som eliteværer, får Seminringen selge dem til NSG Semin til vanlig pris.

Avlsrådet har bevilget 6.000 kr i tilskott per granska vær innsatt i 2005. Dette er langt høyere enn tilskottet til en vær granska i naturlig paring (ca 1.500 kr). Tilskuddet er betalt ut på forskudd for å hjelpe Seminringen med likviditeten.

Vi har lovt at Seminringen Hordaland skal få beskjed tidlig dette året om de økonomiske betingelsene for 2006. NSG Semin vil gi seminringen det samme tilbudet i 2006 som i 2005. Avlsrådet må ta stilling til hvor stort tilskuddet til værer innsatt i 2006 skal bli.

Etter en diskusjon i Avlsrådet, forelå det 3 forslag til vedtak:

1. Forslag fra Eirik Larsen:
Seminringen gis samme tilskott for gransking av værene som andre ringer. Tilskottet utbetales når granskingsresultatet foreligger, ikke på forskudd.
2. Forslag fra Avlsavdelingen:
Avlsrådet betaler kr 3.000 i tilskudd per innsatt vær til semingransking i 2006, begrenset oppad til 15 værer. Tilskuddet utbetales 10. desember 2006. Fra og med 2007 vil seminringen få de samme tilskudd som ringer som gransker i naturlig paring, og forskuddsbetalingen opphører.
3. Forslag fra Kristen Risnes
Avlsrådet betaler kr 4.500 i tilskudd per innsatt vær til semingransking i 2006. Tilskuddet utbetales på forskudd.

Det ble stemt over i forslagene i rekkefølge som over.

Vedtak:

Seminringen gis samme tilskott for gransking av værene som andre ringer. Tilskottet utbetales når granskingsresultatet foreligger, ikke på forskudd.

Forslaget ble vedtatt med 6 mot 2 stemmer (Risnes og Høyland).

16/06 Arbeidet i Avlsrådet framover

Vi tar sikte på fire 2-dagers møter i løpet av året, og supplerer med telefonmøter og e-postkonferanser etter behov.

Neste møte holdes i nærheten av Gardermoen 4. og 5. april 2006.

Aktuelle saker til neste møte ble gjennomgått.